

Surdopedie

Jedná se o multidisciplinární obor speciální pedagogiky. Tato disciplína se zabývá výchovou, vzděláváním a rozvojem jedinců se sluchovým postižením a až do roku 1983 byla surdopedie součástí minule probírané logopedie.

Úzce kooperuje s ostatními speciálně pedagogickými obory (hlavně pokud se jedná o kombinované postižení). Z medicínského hlediska spolupracuje s otorinolaryngologií (ORL) a s foniatrií.

Cílovou skupinou jsou osoby se sluchovým postižením, které dělíme na *neslyšící*, *nedoslýchavé*, *ohluchlé*.

Nedoslýchaví dovedou porozumět mluvené řeči (hlavně v tichém prostředí) a postižení lze kompenzovat technickými pomůckami. **Neslyšící** člověk nemůže – ani technika zde nepomáhá k porozumění (tak velká je ztráta sluchu. **Ohluchlý** člověk je většinou označován takový člověk, který sluch ztratil až po rozvoji mluveného slova – až když se naučil mluvit přirozeným způsobem (cca po 6. roku života).

Na sluchové vady se může nahlížet z několika pohledů. Pro vymezené jednotlivých skupin sluchového postižení nám slouží různá hlediska. Nejčastěji se jedná o hledisko místa vzniku postižení, období vzniku postižení a stupeň.

Lokalizační hledisko – tedy KDE přesně – se dělí na převodní, percepční anebo smíšené.

Převodní vada sluchu má v pořádku buňky, ale cestě zvuku k nim zastavuje jakási překážka, která zvuku brání dostat se ke smyslovým buňkám. Při **percepční vadě sluchu** je narušené vnitřní ucho, buňky či sluchové nervy. Při **smíšené vadě sluchu** se jedná o kombinaci těchto dvou typů.

Časové hledisko se dělí na mnoho podkategorií. Základní dělené doby KDY je na **vrozené** a **získané vady**. Vrozené se pak mohou dělit dle toho, jestli se jedná o **geneticky podmíněnou** vadu, která vzniká při dělení buněk a je předávána z generace na generaci. **Kongenitálně získaná** je pak vada, která **NENÍ** předávána z generace na generaci, ale i tak se stane před narozením. *Důvodů může být hned několik* – zdravotní komplikace v těhotenství, RTG záření, protahovaný/dlouhý porod, žloutenka nebo krvácení do labyrintu v oušku miminka. Dělí se dle doby na **prenatální** (před porodem) a **perinatální** (během porodu).

Získané vady sluchu jsou tedy **postnatální** – získané až po porodu. Důležitý mezník ještě v těchto získaných vadách je hlavně zafixování mluvené řeči. Jestliže dítě ztrácí sluch PŘED zafixováním řeči, je pro něj velmi obtížné se mluvenou komunikací naučit. Netuší, jak zní jeho hlas, jak má správně znít každá z hlásek. Jedná se o **prelingvální období** – před zafixováním řeči. Po jejím zafixování (tedy po 6. roce života) jde pak o ztrátu sluchu v **postlingválním období**.

A poslední **hledisko je stupeň postižení** – samozřejmě záleží na míře ztráty sluchu a na tom, kolik toho dotyčný ještě slyší. Normální sluch je při ztrátě do 25 dB. Viz obrázek.

Péče o děti od narození

Střediska rané péče – do 4. roku života (7. roku při kombi postižení) = poradce rané péče - Terénní sociální služba, Nabízí komplex služeb pro dítě a rodinu, Návštěvy pracovníka v rodině – konzultace, Půjčení pomůcek, Návrhy na zařazení dítěte do vzdělávání

Z. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené (od 3. roku do ukončení vzdělávání, péče se může prolínat s SRP)

MŠ pro sluchově postižené + ZŠ pro sluchově postižené (6-14 žáků) + SŠ pro sluchově postižené + Individuální/skupinová integrace do klasických škol

Vzdělávání probíhá dle kurikulárních systémů v naší republice. Na státní úrovni to je tedy Bílá kniha a RVP dle daného stupně vzdělávání a na školní úrovni to je ŠVP a IVP, který se vypracovává pro každého žáka.

V současnosti jsou v České republice dva studijní programy, které jsou primárně určeny studentům se sluchovým postižením. Jde o program bakalářský a navazující magisterský obor Čeština v komunikaci neslyšících na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a bakalářský obor Výchovná dramatika neslyšících na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

Zajímavosti:

- 1) 90% neslyšících pochází z rodin, ve kterých žádný člen není sluchově postižený
- 2) 90% neslyšících si bere neslyšícího nebo nedoslýchavého partnera
- 3) 90% všech dětí z manželství neslyšících jsou slyšící